

Til lovforslag nr. L 281. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 18. maj 2000

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven

(Forældelse, styrket indsats mod seksuelt misbrug af børn og unge samt IT-efterforskning)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen.

Der er af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Socialistisk Folkepartis, Dansk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et mindretal inden for flertallet (Venstres og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget) bemærker særligt:

Seksuelt udnyttelse af børn er en af de mest modbydelige forbrydelser, der findes. Og den moderne teknologi - herunder ikke mindst Internettet - bruges i stigende grad til at distribuere børnepornografisk materiale. Derfor bifalder Venstre og Det Konservative Folkeparti forhøjelsen af strafferammerne i straffelovens § 235, stk. 1 og 2. Strafforhøjelserne markerer samfundets kraftige afstandtagen fra børneporno og giver samtidig politiet bedre redskaber til at efterforske og opklare disse sager, hvilket også ændringen i retsplejelovens regler om indgreb i meddelelseshemmeligheden giver. Mindretallet tillægger bedre opklaringsmuligheder en væsentlig præventiv betydning.

Dertil kommer, at § 235 ikke er den eneste bestemmelse i straffeloven, der kriminaliserer børneporno. En række andre bestemmelser i

straffeloven omhandler også seksuelt misbrug af børn. Således vil optagelse af børnepornografiske billeder af børn kunne straffes efter § 232 om blufærdighedskrænkelser. Selve den seksuelle handling, som en optagelse angår, vil kunne straffes efter § 222 om samleje med børn under 15 år eller §§ 224 og 225, jf. eventuelt tillige § 226. Efter disse bestemmelser kan der idømmes fængsel indtil 6 år og under visse skærpende omstændigheder indtil 10 år. Andre personer impliceret i optagelse af børnepornografisk materiale - f.eks. producenter og fotografer - vil kunne straffes efter reglerne om medvirken i § 23.

For så vidt angår ændringen af forældelsesfristen for strafansvar for seksuelt misbrug af børn, ønsker mindretallet at fremhæve, at det er tvivlsomt, om ændringen vil føre til, at der rejses tiltale i flere sager end ellers sker domfældelse, idet mulighederne for opklaring på forhånd vil være svækket på grund af den tid, der er gået, ligesom den sanktion, der vil blive idømt efter så lang tid, ikke vil give et korrekt indtryk af, hvordan forbrydelsens grovhed normalt vurderes. På grund af de særlige forhold specielt i incestsager er mindretallet dog enig i lovforslaget.

Sexmisbrug af børn er modbydeligt, og lovgivere har en pligt til at gøre, hvad man kan for at komme misbruget til livs. Det er desværre ikke nogen nem opgave, men lovforslaget er et skridt i den rigtige retning. Derfor indstiller mindretallet lovforslaget til vedtagelse.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling.

Et andet mindretal (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det stillede ændringsforslag.

Det er Dansk Folkepartis opfattelse, at der skal ske en betydelig indsats for at bekæmpe seksuelt misbrug af børn og unge samt IT-udbredelse heraf. Dansk Folkeparti anerkender, at der allerede i 1997 blev nedsat et datakriminalitetsudvalg, men det har efter partiets opfattelse været yderst kritisabelt, at justitsministeren ikke tidligere har taget initiativ til en skærpelse af strafferammen, sådan som Dansk Folkeparti gentagne gange har opfordret til. Det behøvede man ikke nogen rapport fra datakriminalitetsudvalget for at tage stilling til.

Computerudviklingen går forrygende hurtigt, og hvor en enkelt person via Internettet i går kunne udbrede 2.000 IT-pornografiske billeder, er det i dag steget til 20.000 billeder, i morgen er det 200.000 billeder, og om en uge er det 2 millioner billeder. Teknikken sætter ingen grænser for, hvor mange billeder der kan transporteres rundt på Internettet.

Dansk Folkeparti er af den opfattelse, at strafferammen for udbredelse af IT-pornografi skal sættes betydeligt i vejret og er langt fra tilfreds med, at strafferammen foreslås forhøjet til fængsel i 2 år. Dansk Folkeparti har derfor stillet ændringsforslag om, at strafferammen forhøjes til 6 år.

Et tredje mindretal (Enhedslistens medlem af udvalget) vil som følge af det urimelige tidspres, hvorunder lovforslaget har været behandlet, ved

3. behandling stemme hverken for eller imod lovforslaget.

Ændringsforslag

Af et mindretal (DF):

Til § 1

1) I den under nr. 6 foreslåede affattelse af § 235, stk. 1, 1. pkt., ændres »2 år« til: »6 år«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at der skal kunne straffes langt hårdere end med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år for den, der erhvervsmæssigt sælger eller på anden måde udbreder utugtige fotografier, film eller lignende af børn. Det er forholdsvis sjældent, at domstolene udnytter en given strafferamme 100 pct., men ofte udmåler man en straf betydeligt under strafferammens maksimum. Forslagsstillerne ønsker med ændringsforslaget primært at opnå to ting. For det første at sende et klart og tydeligt signal om, at udbredelse af utugtige fotografier, film eller lignende af børn erhvervsmæssigt eller privat helt og aldeles er uacceptabelt og ikke under nogen omstændigheder accepteres i Danmark. For det andet, at der med en strafferamme på 6 år faktisk udmåles betydelig strengere straffe, end der vil ske med en strafferamme på 2 år.

Dorte Bennedsen (S) Lissa Mathiasen (S) fmd. Per Kaalund (S) Else Marie Mortensen (S)

Jan Petersen (S) Anne Baastrup (SF) nfmd. Sonja Albrink (CD) Elisabeth Arnold (RV)

Søren Søndergaard (EL) Birthe Rønn Hornbech (V) Inge Dahl-Sørensen (V) Karen Rønde (V)

Kim Behnke (FRI) Helge Adam Møller (KF) Jens Heimbürger (KF) Peter Skaarup (DF)

Jann Sjursen (KRF)

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes svar herpå

Bilaget er optrykt efter ønske fra Venstre og Det Konservative Folkeparti.

Spørgsmål nr. 1:

Udvalget anmoder om at få tilsendt høringssvarene og ministerens kommentarer til høringssvarene vedrørende betænkning nr. 1377/1999 om børnepornografi og IT-efterforskning, jf. alm. del – bilag 1193, folketingsåret 1998-99,

udkast til forslag til ændring af straffeloven (Forældelse af strafansvar i sager om seksuelt misbrug af børn og forældelse af idømt straf), jf. alm. del – bilag 122

udkast til forslag til ændring af straffeloven (Forbud mod at anvende børn og unge under 18 år som »pornomodeller«), jf. alm. del – bilag 130.

Svar:

Justitsministeriet sendte den 2. maj 2000 en oversigt over modtagne høringssvar vedrørende lovforslaget til Folketingets Retsudvalg. Justitsministeriet har i vedlagte bilag, hvortil der henvises, kommenteret de enkelte høringssvar med udgangspunkt i høringsoversigten. Kommentarerne er anført med kursiv skrift.

Uddrag af bilag til besvarelsen af spørgsmål nr. 1:

1.3. Ændring af forældelsesfristen for strafansvar for seksuelt misbrug af børn

Det Danske Center for Menneskerettigheder har ingen bemærkninger til denne del af udkastet.

Dommerne ved retten i Roskilde samt enkelte af dommerne ved retten i Århus, Odense og Ålborg kan ikke tilslutte sig denne del af udkastet. Hovedårsagen er, at en forlængelse af forældelsesfristen må antages at medføre et betydeligt antal påtaleopgivelser eller frifindelser på grund af bevisets stilling. Endvidere fremhæves det, at den foreslåede forlængelse af forældelsesfristen kan få en virkning modsat den til-

sigtede, idet den forurettede risikerer den ydmygelse, der er forbundet med, at anmeldelsen afvises, eller at den tiltalte frifindes af bevismæssige grunde. Endelig anføres det, at sager om seksuelt misbrug af børn er omkostningskrævende, og at forslaget derfor ikke som antaget af Justitsministeriet kan forventes at være udgiftsneutral.

Dommerfuldmægtigforeningen finder, at denne del af lovforslaget er af en sådan vigtighed, at det fortjener yderligere forberedelse under deltagelse af blandt andet anklagemyndigheden, forsvarere, Dommerforeningen og Dommerfuldmægtigforeningen.

Politidirektøren for København foreslår, at bestemmelsen i lovforslagets § 1, nr. 2, også kommer til at omfatte overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelse.

Rigsadvokaten, Foreningen af Politimestre i Danmark og Politiforbundet i Danmark bemærker, at det må forventes, at forslaget vil give anledning til flere anmeldelser for seksuelt misbrug, men at det må anses for tvivlsomt, om dette vil føre til flere domfældelser, bortset fra de tilfælde, hvor der foreligger en tilståelse.

Som det fremgår af pkt. 2.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, foretages der med ændringerne i forældelsesreglerne ingen ændringer i kravene til bevisernes styrke i sager om seksuelt misbrug af børn. Det må derfor forudses, at der ved indførelse af en længere forældelsesfrist vil være en del sager, der tidligere måtte opgives, fordi strafansvaret var forældet, som alligevel ikke kan gennemføres til domfældelse – medmindre den sigtede tilstår – fordi der ikke foreligger tilstrækkelige beviser. Personer, der som børn udsættes for seksuelt misbrug af en nærtstående voksen er imidlertid ofte i den situation, at de først langt senere i deres liv opnår tilstrækkelig uafhængighed af gerningsmanden til de seksuelle overgreb til at kunne anmelde forholdet. Sådanne ofre for seksuelle overgreb bør efter Justitsministeriets opfattelse sikres mulighed for som voksne at reagere over for dette

misbrug, uden at forældelsesreglerne udelukker muligheden for strafferetlig forfølgelse.

Overtrædelse af straffelovens § 232 om blufærdighedskrænkelser forældes efter 5 år. De foreslåede ændringer i beregningen af forældelsesreglerne omfatter ikke overtrædelser af § 232.

Baggrunden herfor er navnlig den afvejning af generelle hensyn, der ligger bag udformningen af forældelsesreglerne, jf. pkt. 2.4. i de almindelige bemærkninger til lovforslaget. Efter Justitsministeriets opfattelse er der ikke samme anledning til at give mulighed for at gennemføre en straffesag om blufærdighedskrænkelser, der lig-

ger meget langt tilbage i tiden, som ved de grovere former for seksuelt misbrug (voldtægt, incest og seksuelt misbrug af mindreårige), der omfattes af lovforslaget.

Som det fremgår af pkt. 9 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, skønnes lovforslaget ikke at have økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning. Justitsministeriet skønner således, at udgifterne til de yderligere straffesager, der måtte blive rejst som følge af de ændrede regler om forældelse af strafansvar ved seksuelt misbrug af børn, kan afholdes inden for de nuværende bevillingsmæssige rammer.